

De Nederschelde of de *Reep* tot de Wijdenaardbrug.

Met het **Verdrag van Verdun** in **843** werd dit stuk Neder-
schelde, gekend als *Reep* de grens tussen het Franse konink-
rijk en het Oostenrijkse keizerrijk.

johan@sint-pietersdorp.be
www.sint-pietersdorp.be

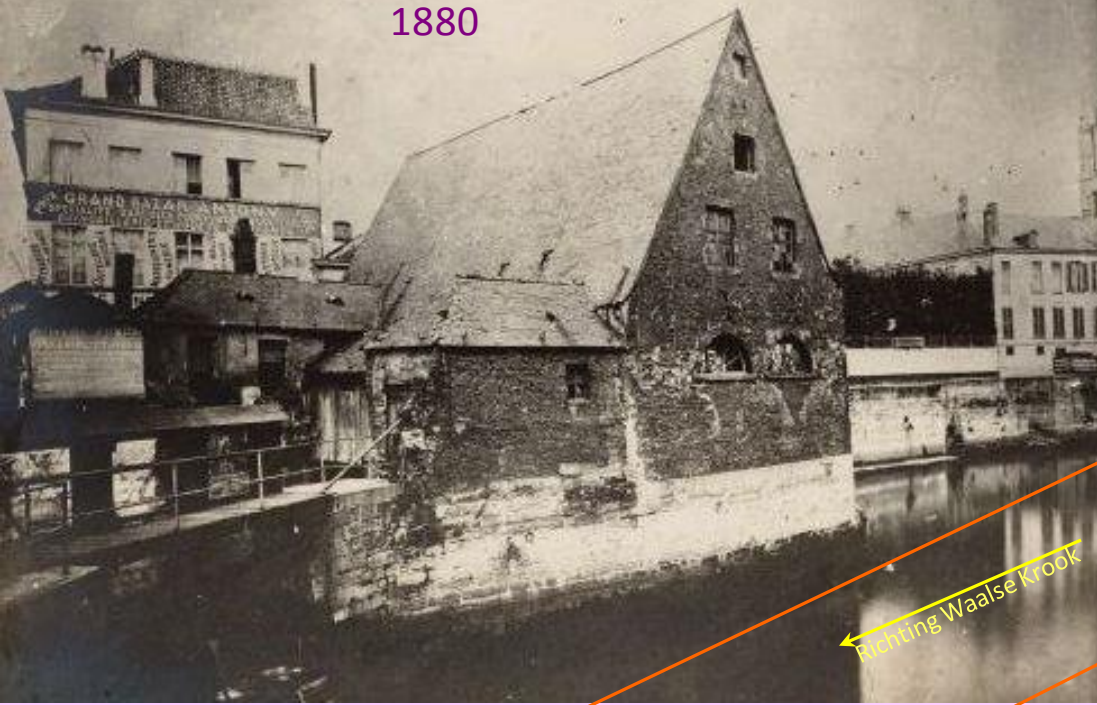
D19

François Laurentplein
Lieven Bauwensplein

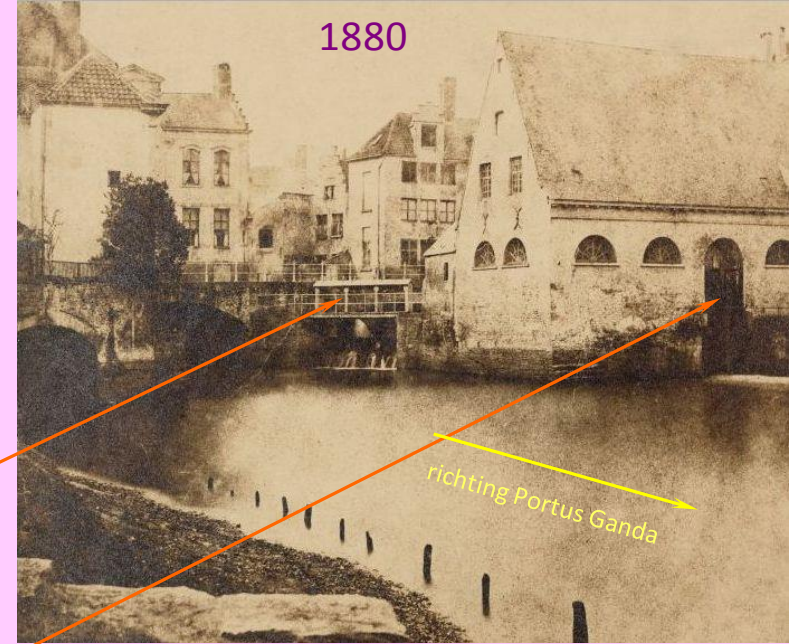

1819 P. F. De Noter

1880

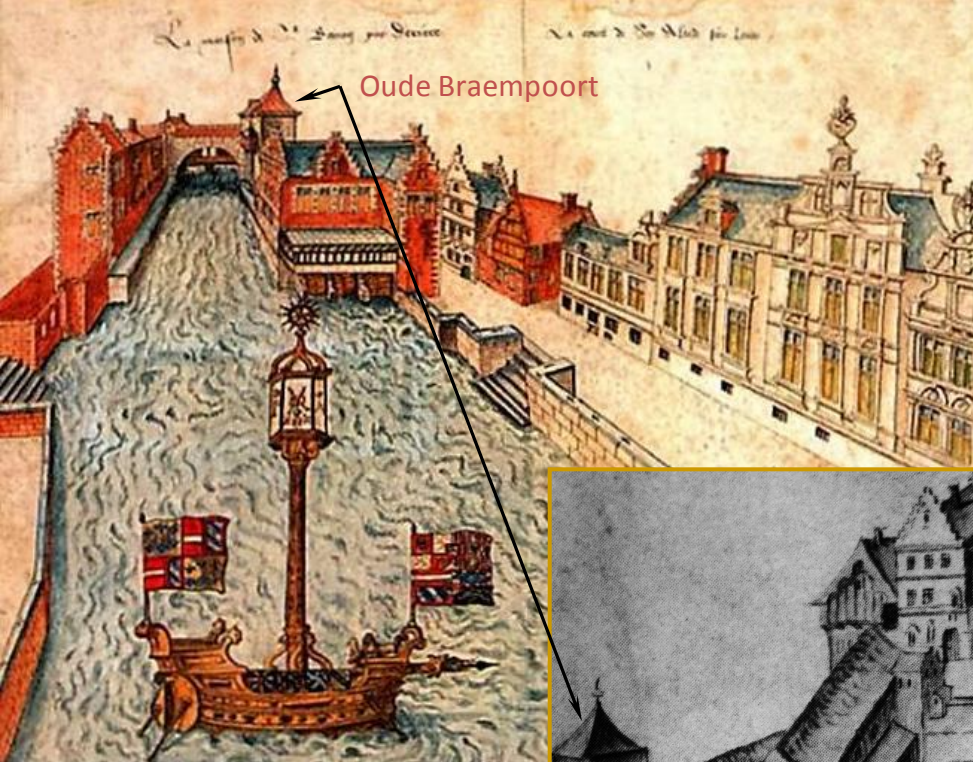
1880

De **Reep** is de naam v/d Nederschelde, aanvankelijk van de watermolens aan de Brabant- of Braembrug tot de Portus Ganda. Op het begin van de Reep aan de Brabanddam stonden al sinds 6 eeuwen de stadswatermolens. Deze werden voor het laatst vernieuwd in 1801, er bleven toen v/d 4 molens nog 2 over. Zij werden aangedreven door een waterrad van 8m hoog. Dit werd stilgelegd in 1874 en 7 jaar later afgebroken.

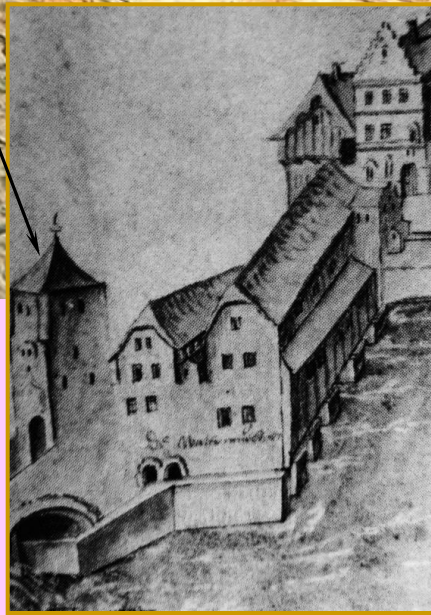
De Braemmolens aan de Brabant- of Braempoort.

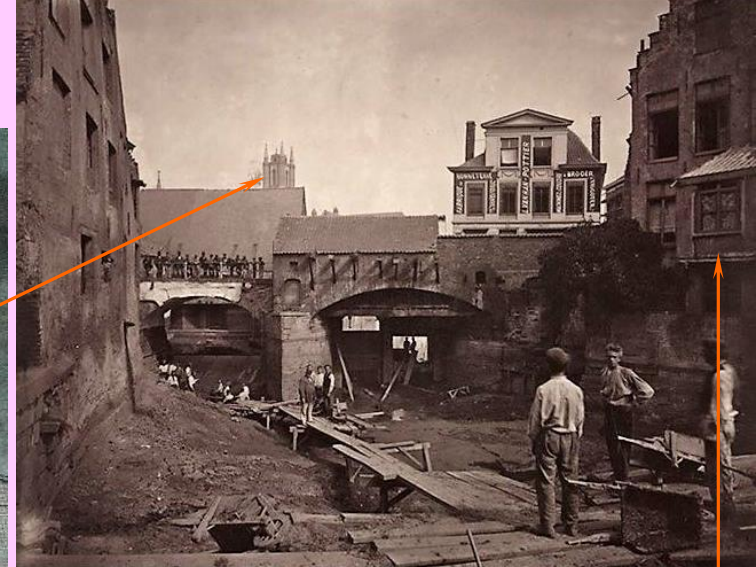
Hier werd in de Middeleeuwen al het korengraan (rogge) v/d stad gemalen indien het waterpeil hoog genoeg stond.

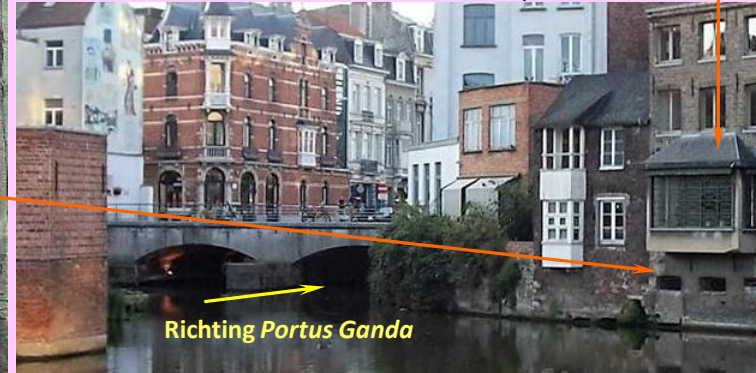
1584 Lieven Vander Schelden

De Braempoot met
Braemstuw en
molengebouw

In 1884 besloot de gemeenteraad om verder gans de Reep te overwelfen over een lengte van 142m. Vanaf de brug wordt later een muur opgetrokken om hem in 2005 terug af te breken ... en er kwam een mooi terras met uitzicht op de Waalse Krook.

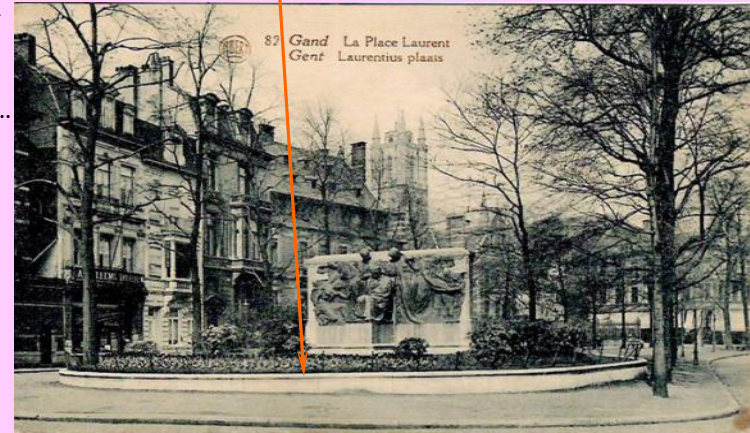

De **overwelving** v/d Nederschelde thv het Laurentplein was bijna 140 jaar geleden reeds een feit. Velen onder ons zullen zich misschien ook nog de **ornamentale muur** aan de Brabantdam herinneren. Het **gebouw erachter** viel echter minder op, tenzij toevallig vanaf de Huidevettershoek, die temeer heel wat minder gefrequenteerd werd. Heden zijn de muur en het gebouwtje terug afgebroken.

joelan@sint-pietersdorp.be
www.sint-pietersdorp.be

Er zijn bovendien ook initiatieven om de Reep onder het Laurentplein terug in ere te herstellen. Dit is voer voor later...

In 1908 werd op het Fr. Laurentplein een monument (staat hier juist voor de helft op) ingehuldigd ter ere van deze illustere Gentenaar.

GAND, - Place François Laurent (Côté est)
GENT, - Frans-Laurent-plaats (oostelijke kant)

Série 1 N. 25

johan@sint-pietersdorp.be
www.sint-pietersdorp.be

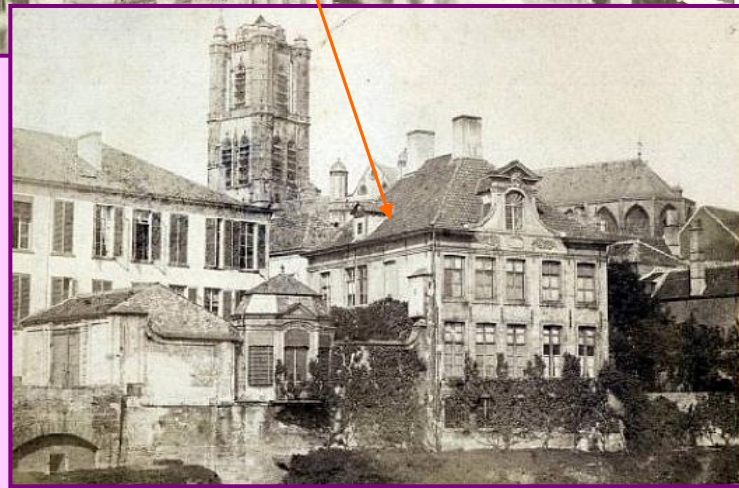
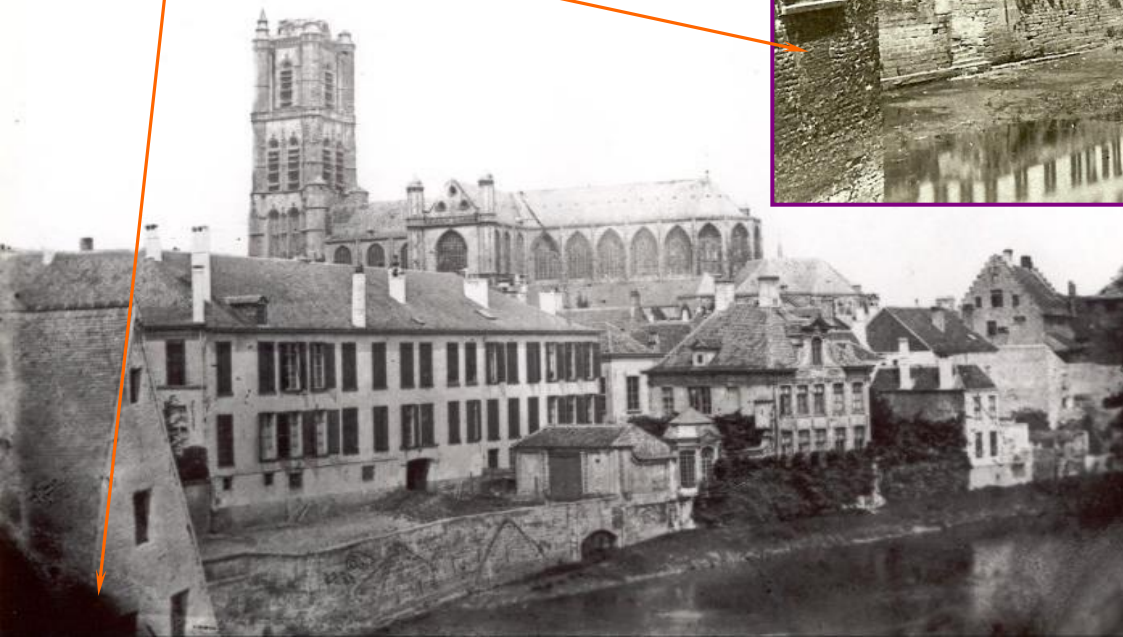

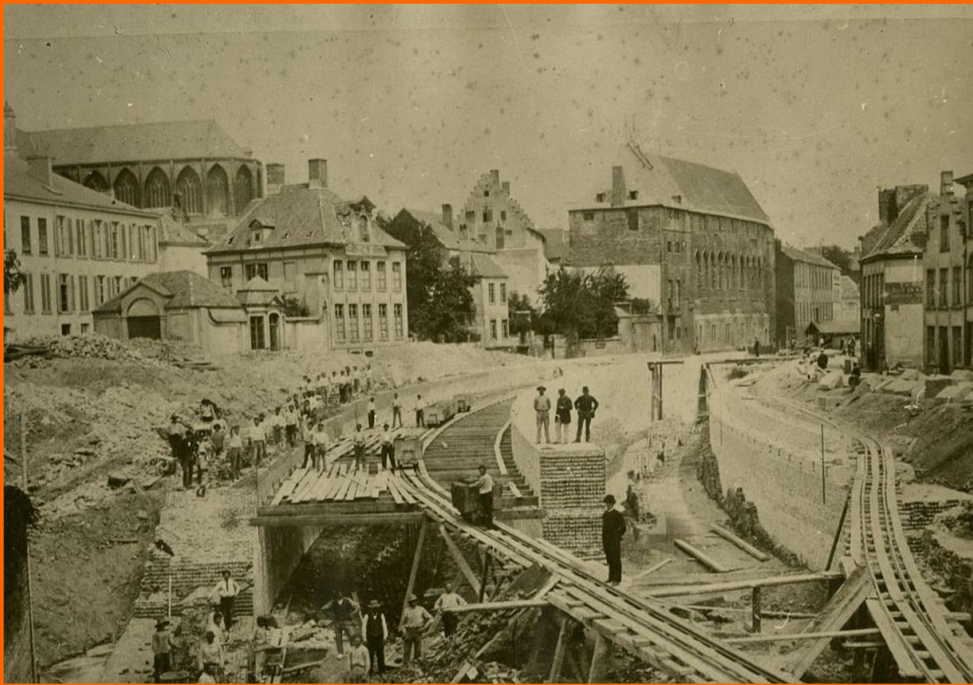
De Reep ter hoogte van het **Laurentplein** in 1854.

In 1882-'84 werd de Nederschelde tussen de oude Braembrug en het Geraard Duivelsteen overwelfd. Het overwelven van vervuilde waterlopen kaderde in de sanitaire burgerlijke stedenbouwkunde van die tijd.

De **Braemmolen** gebouwd rond 1250 gelegen aan de Brabantdam werd verpacht door de Stad. Alle activiteiten werden reeds stopgezet in 1874 en de afbraak volgde in 1881. Het grote verval van de stroom zal verder opgevangen worden door een sluis aan de Keizer Karelstraat.

jehan@sint-pietersdorp.be
www.sint-pietersdorp.be

johan@sint-pietersdorp.be
www.sint-pietersdorp.be

Het Laurentplein, drie momentopnamen.

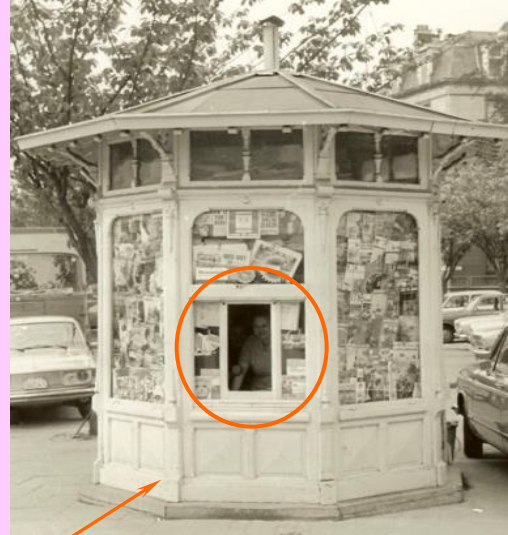

Het Laurentplein rond 1900 en hoek met de Brabantdam.
Vlg. dia is eind de jaren zestig begin zeventig.

Zie vlg. dia

johan@sint-pietersdorp.be
www.sint-pietersdorp.be

Ook de kiosk is reeds lang verdwenen aan het Laurentplein

Iemand schreef me: "mijn moeder zat in de kiosk op het Fr. Laurentplein aan het Lieve Bauwensplein, die is afgebroken. Nu vraag ik me af wie daar nu in de kiosk zit te koekeloeren"

Aan het Laurentplein zijn alle huizen die gebouwd werden na 1885 reeds vervangen door hoogbouwappartementen. Op de foto is het hoekhuis reeds gesloopt en staan de 3 naastliggende huizen nog recht.

Aan de Reep

Linksboven - Een gravure van de gevangenneming van hoge edelen in 1577. Na deze datum verlieten meer dan 10.000 mensen Gent omdat ze zich niet wilden schikken om zich terug te bekeren tot het katholieke geloof. 1 op 4 Gentenaars is vertrokken, in Antwerpen was dit 1 op 2. Deze kwamen vooral uit de elite en hoog geschoolden. Zij immigrerden naar Nederland hebben aldaar bijgedragen tot de “Gouden Eeuw”.

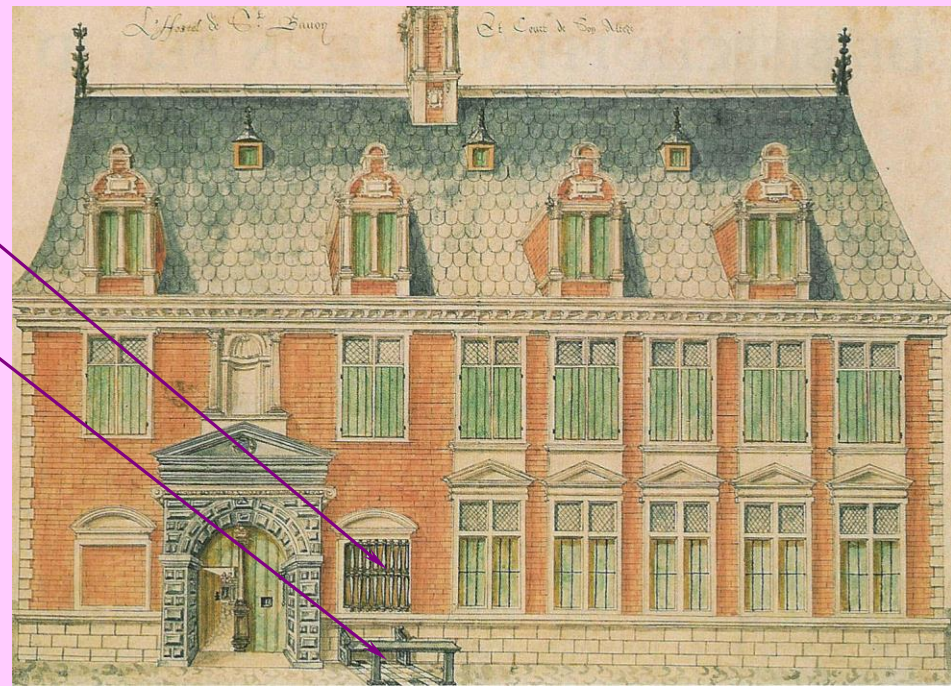
Rechtsonder - Het Hof van St.-Baafs, aquarel uit 1585 van Lieven Vanderschelden. Dit gebouw stond waar nu het Provinciehuis staat. Wanneer het verdwenen is weet ik echter niet.

johan@sint-pietersdorp.be
www.sint-pietersdorp.be

?

Van het vroegere gebouwencomplex is de kern een adellijk steen dat in 1543 op bevel van Keizer Karel werd aangekocht om tot woning te dienen van de proost van St.-Baafs. Van 1589 tot 1794 dient de Proosdij als **verblijf van de bisschoppen van Gent**. Na de inbeslagname van het gebouw door het Frans bewind wordt er de centrale administratie van het Schelvedepartement gehuisvest.

In de Hollandse tijd (vanaf 1815) betrekken de Provinciale Staten en het college van Gedeputeerde Staten het gebouw. In 1818 wordt er de eerste provincieraadzaal opgericht. Vanaf 1836 huisvest het gebouw het provinciebestuur. In 1940 bezetten de Duitsers het gouvernementsgebouw en installeren er de “Oberfeldkommandatur”. Bij het oprukken van de geallieerde troepen in september 1944 verlaten zij Gent in allerijl en stichten brand in het complex, met aanzienlijke schade tot gevolg.

Ook deze tekst gevonden op het internet. Ondertussen is de mythe rond **Lieven Bauwens** grotendeels verdwenen. Gedegen onderzoek, o.a. van Ann Suetens in haar licentiaatsthesis van 1972, toonde aan dat de rol van deze figuur toch wel wat overroepen is. Dit werd prachtig in de verf gezet door Wouter Brauns in zijn artikel "De ultieme kapitalist, Lieven Bauwens: weldoener of klootzak?" In een ter ziele gegane krant van Gent, tiens tiens, n° 19, herfst 2009, p. 26-27. Daaruit leren we dat Lieven kil, leugenachtig, egocentrisch, geldzuchtig, paranoïde, gierig en onbekwaam was, een kapitalist in hart en nieren die over lijken ging. Vraag is dus of dit niet op een of andere manier zou moeten toegevoegd worden aan dat monument zoals men dat ook voorstelde (ingevolge zijn Congo-politiek) voor het monument van koning Leopold II naast het Zuidpark? De toekomst zal het uitwijzen...

1885

Van mij hoeven deze beelden absoluut niet weg.
Enkel toevoeging van een tekst door historici hoe
de vork aan de steel zat misschien?

johan@sint-pietersdorp.be
www.sint-pietersdorp.be

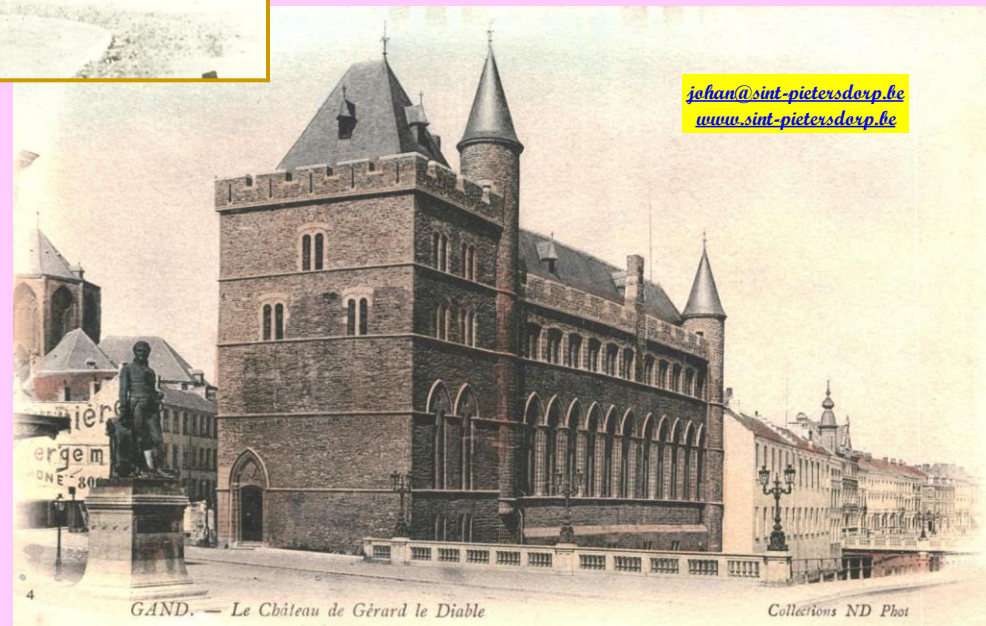
1885

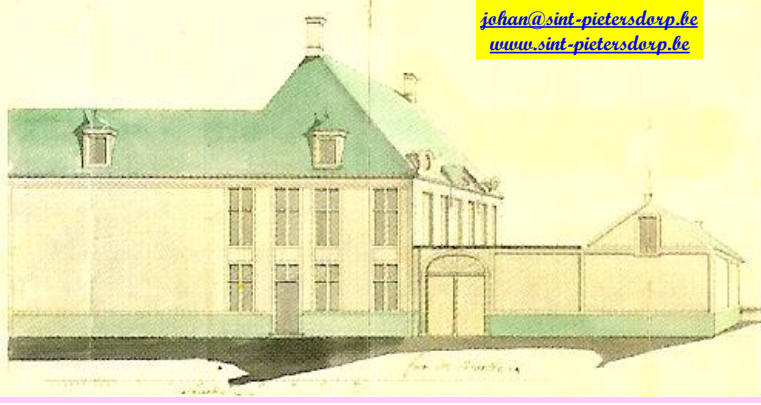

Het bronzen standbeeld van Lieve Bauwens staat sinds 1884 op het plein dat ontstond na het dempen van de Nederschelde en naar hem genoemd werd.

Het Geeraard Duivelsteen was nog aan herstelling toe.

De foto hieronder is exact te dateren gezien de ijzerzaak van E. De Kneef - P. Verstraeten in 1888 van de Korenmarkt verhuisde naar de Limburgstr.

Blijkbaar heeft Lieven Bauwens rondom hem nog veel zien afbreken, restaureren en opbouwen. Hij kreeg zijn plaats daar in 1885. Kort na zijn dood wilden zijn vrienden hem al een standbeeld geven aan het Zuidstation maar deze deal zou niet doorgaan. Zijn weduwe (een Engelse) had het niet breed en men besloot dan maar het opgehaalde geld aan haar te geven zodat ze terug kon gaan naar haar familie in Engeland. De tweede reden was om de Engelsen niet tegen het hoofd te stoten. Later aan het Zuidstation kreeg hij een plein naar hem genoemd, dit zeker tot 1885 en hij verhuisd werd naar zijn huidige plaats.

BOUWPLAN VAN EEN HUIS TOEBEHOREND AAN ISABELLE MAELCAMP IN DE NEDERSCHELDESTRAAT, 1742. HET IS ÉÉN VAN DE ZELDZAME 18DE-EEUWSE BOUWPLANNEN DIE GETEKEND IS IN PERSPECTIEF.

De **Nederscheldestraat** (v/d Brabantstraat naar de Jodenstraat) moet je niet opzoeken op een huidige kaart. Deze straat werd opgedoekt toen men de ganse wijk van de kaart heeft geveegd en alles werd opgehoogd om overstroming te voorkomen.

johan@sint-pietersdorp.be
www.sint-pietersdorp.be

Afgebroken in 1960

Hoelang staat Lieven Bauwens daar al? Meer dan 100 jaar. Hij is nog niks veranderd, alleen wat groener geworden, door het kopergroen natuurlijk. Maar rondom hem zijn al vele huizen verdwenen.

Interessante foto onderaan.
Waarom? De **kiosk** is reeds
verdwenen. Wat ook tot het
verleden zal behoren, zijn de
telefooncellen en de vaste
telefoonlijnen met hun aan-
sluitingspunten en **schakel-
kasten**.

In 1944 staken de wegtrekkende
Duitsers het **provinciehuis** in brand.
Het **nieuwe** provinciehuis kwam er in
1950. Het was dezelfde architect die
de prijs had gewonnen om onze
nieuwe belforttoren te ontwerpen in
1912. Ook voor de WT van 13ne had
hij de leiding over "Oud Vlaendren".
Hij was toen 29 jaar oud en overtrof
met zijn ontwerp de stadsarchitect,
toen Valentin Vaerewyck het nieuw
provinciehuis tekende bezat hij al een
gezegende leeftijd van 68 jaar.

Baskische geitenhouders op
het Laurentplein.

Foto van voor 1944, het jaar dat het gebouw in
lichterlaaie werd gezet.

In juni 1947 krijgen de architecten Valentin Vaerwyck (1882-1959) en Jean Hebbelynck (1892-1971) de opdracht een definitief ontwerp te maken van een nieuw huis. In maart 1949 wordt besloten de resten van het vroeger gebouw te slopen en wordt tot nieuwbouw overgegaan. Op 14 oktober 1957 huldigt gouverneur Mariën de nieuwe raadszaal in. Het gebouw is nadien in fasen voltooid. Voor de provinciale administratie werd het ondertussen veel te klein. In 1992 begint men in het Gentse Zuidkwartier, met de bouw van een nieuw administratief complex dat ook onderdak biedt aan een winkelcentrum. Sindsdien zit het provinciebestuur verspreid over twee gebouwen: het Provinciehuis in de Gouvernmentstraat en het Provinciaal Administratief Centrum (PAC) deze gaan nu al hun diensten centraliseren in de Leopoldkazerne.

Normaal zit de Gouvernmentstraat op [A15](#) maar dit gebouwencomplex reikt tot aan de Reep.

Van zodra het gouvernement van Oost-Vlaanderen hier is vertrokken en verhuisd is naar zijn nieuwe stek in de oude Leopoldkazerne zal ook hier een bouwwoede ontstaan. Ik ben benieuwd.

ATELIER DE RELIURE ET REGLURE
en tous genres.

J.F. SAUVAGE.

Registres à des
classique, brisé
et métallique,
collage de cartes
géographiques
en tous formats

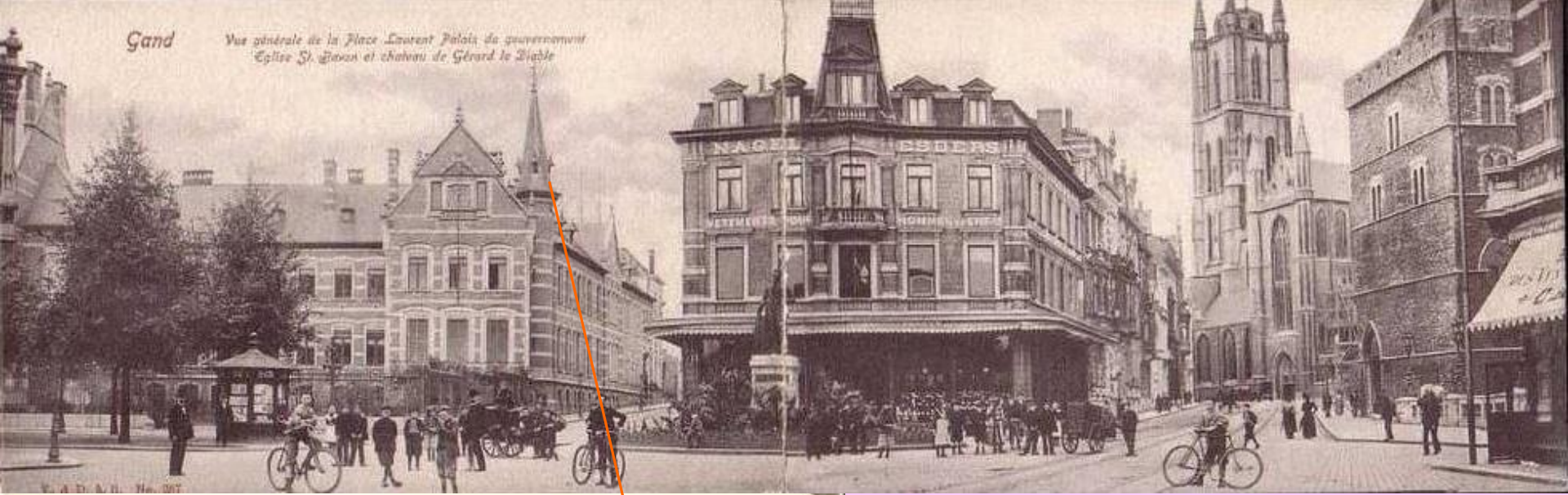

Porte-feuilles en
tous formats,
Fabrique
de Boîtes de
Bureau de toutes
dimensions.

RELIEUR

du
Gouvernement Provincial,
de l'Administration Communale,
et de l'Octroi de Gand.

Lith. de L. Deleuere, Sables 16, Gand.

In 1944 werd het provinciehuis door de Duitsers in brand gestoken. Dit had tot gevolg dat de raadsleden bijeen kwamen in de aula van de universiteit en in de feestzaal van de landbouwhogeschool op de Coupure. Dit bleef duren tot 1957.

De overwelving van de Reep in 1884

Men laat soms uitschijnen dat het dempen van de reep in de jaren zestig een misstap was. Immers deze stap kon rap gezet worden door de beslissing die werd genomen in 1884 om de Reep te overwelven. Helaas moest men stoppen voor het Geraard Duivelsteen want men vond dat het geen zicht had dat dit gebouw niet meer aan het water zou staan. Moest men toen doorgezet hebben... Nu kosten deze werken enorm veel geld en wat kan er nu daar doorvaren? Zou men denken van de Zenne in Brussel terug open te leggen? en in Parijs heeft men ook veel overkapt net zoals in vele andere grote steden.

Het **G. Duivelsteen aan de Reep**. Een gebouw om U tegen te zeggen. Na de dood van Geraard de Duivel rond 1330 was het in bezit van de Stad Gent. Het werd gebruikt als **wapenarsenaal** (vele steden hadden toen hun eigen leger), **gijzelhuis** (gevangenis voor mensen die hun schulden niet betaalden). Van 1435 tot 1569 **school van Hieronymieten** die les gaven in de volkstaal (geen latijn enz). In 1570 werd er een **seminarie** ondergebracht tot 1623. Tijdens de Calvinistische republiek (1578 tot 1584) werden er **zwakzinnigen** opgesloten. In 1625 kwam het opnieuw in handen van de stad Gent maar het werd **in tweeën gedeeld**. Eén als **weeshuis** tot 1873 en het andere deel als **tuchthuis** tot 1773. Toen deze laatste een andere locatie vond aan de Coupure waar nu de faculteit bio-ingenieurs is gevestigd. In de plaats kwamen daar zoals vroeger terug de **geesteszieken** die er bleven tot 1816-'28. Dit initiatief werd genomen door pr. Guislain en kanunnik Triest. In de 19^e eeuw zat ook het **muziekconservatorium** en **brandweerkazerne** erin tot 1891. In 1873 kocht de staat het andere deel terug om er het rijksarchief onder te brengen. In 1891 kocht de staat ook het deel waar de brandweer was gevestigd en kon aldus gans het gebouw inrichten tot rijksarchief. Blijkbaar nog te klein, werd er in 1904 een neogotisch gebouw aan toegevoegd aan de kant van het centrum. Op 8 januari 2015 is de verhuis van het staatsarchief begonnen naar de Bagattenstraat. Nu staat het gebouw leeg voor renovatie. Je begrijpt me nu wel dat ik het nodig vond van over dat zwart donker gebouw **iets** te willen meedelen want de tijd voor 1330 heb ik achterwege gelaten.

jahan@sint-pietersdorp.be
www.sint-pietersdorp.be

Geeraard Duivelsteen voor de grote restauratie en wat het uiteindelijk werd.

De kaart was volledig opgemaakt in het Nederlands, bijna alle aanvullingen werden in het Frans geschreven of tweetalig

Kaart anno 1825,
de tijd dat we
één land vormden
met Nederland,
dus bijna 200
jaar oud.
In die tijdsspanne
is Gent grondig
veranderd.

Wat met de
inkleuring v/d
kathedraal is gebeurd
is me een raadsel.

Niettegenstaande deze kaart er belabberd aan toe is, toch nog altijd het bekijken waard om de veranderingen op te sporen.

johan@sint-pietersdorp.be
www.sint-pietersdorp.be

Dec. 1872

jehan@sint-pietersderp.be
www.sint-pietersderp.be

Alle **huizen** van deze wijk werden afgebroken. Het seminarie zal later ook aan de Reep komen. Dit was juist klaar voor WO I zodat de Duitse bezetter het een ideale woning voor hen vond. De opleiding van priesters was in dat gebouw voor 4 jaar of meer uitgesteld. Op de foto links zie je nog een deel van de reusachtige **schouwen** v.d textielfabriek van Lousbergs.

23 mei 1678. Het Rasphuis dat toen was gevestigd in het G. Duivelsteen werd ontruimd om een krijgsgasthuis te worden. Zo zie je maar dat het raspen van hout uit Brazilië reeds lang bestond.

Hier zie je duidelijk dat de Nederschelde laag gelegen was. Men moest altijd voldoende water hebben in de Schelde (Reep) om de scheepvaart mogelijk te maken. Echter bij langdurige regen was het veelal prijs. Bij de sanering 25 jaar later zal gans de wijk **meer dan 1m. opgehoogd worden.**

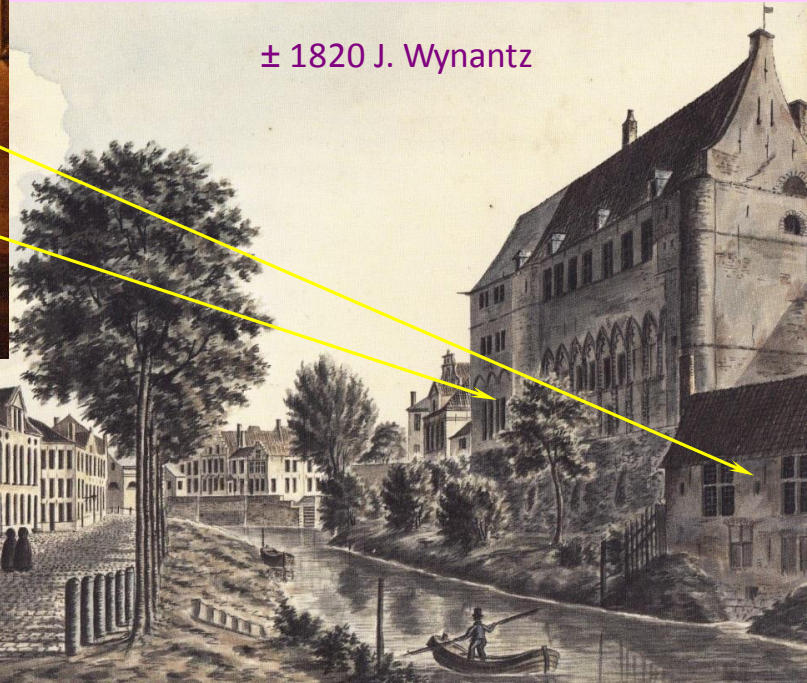
Begin XIXe J. Van Haerde

Beide kunstschilders stonden ongeveer op de zelfde plaats. Zouden deze artiesten elkaar gekend hebben?

johan@sint-pietersdorp.be
www.sint-pietersdorp.be

± 1820 J. Wynantz

Het bovenste schilderij is vermoedelijke het oudste gezien de uniformiteit v/d vensteropeningen in de aquarel van 1820.

De huizenblokken lang geleden gelegen aan de overkant v/d Reep rechtover het gouvernementsgebouw.

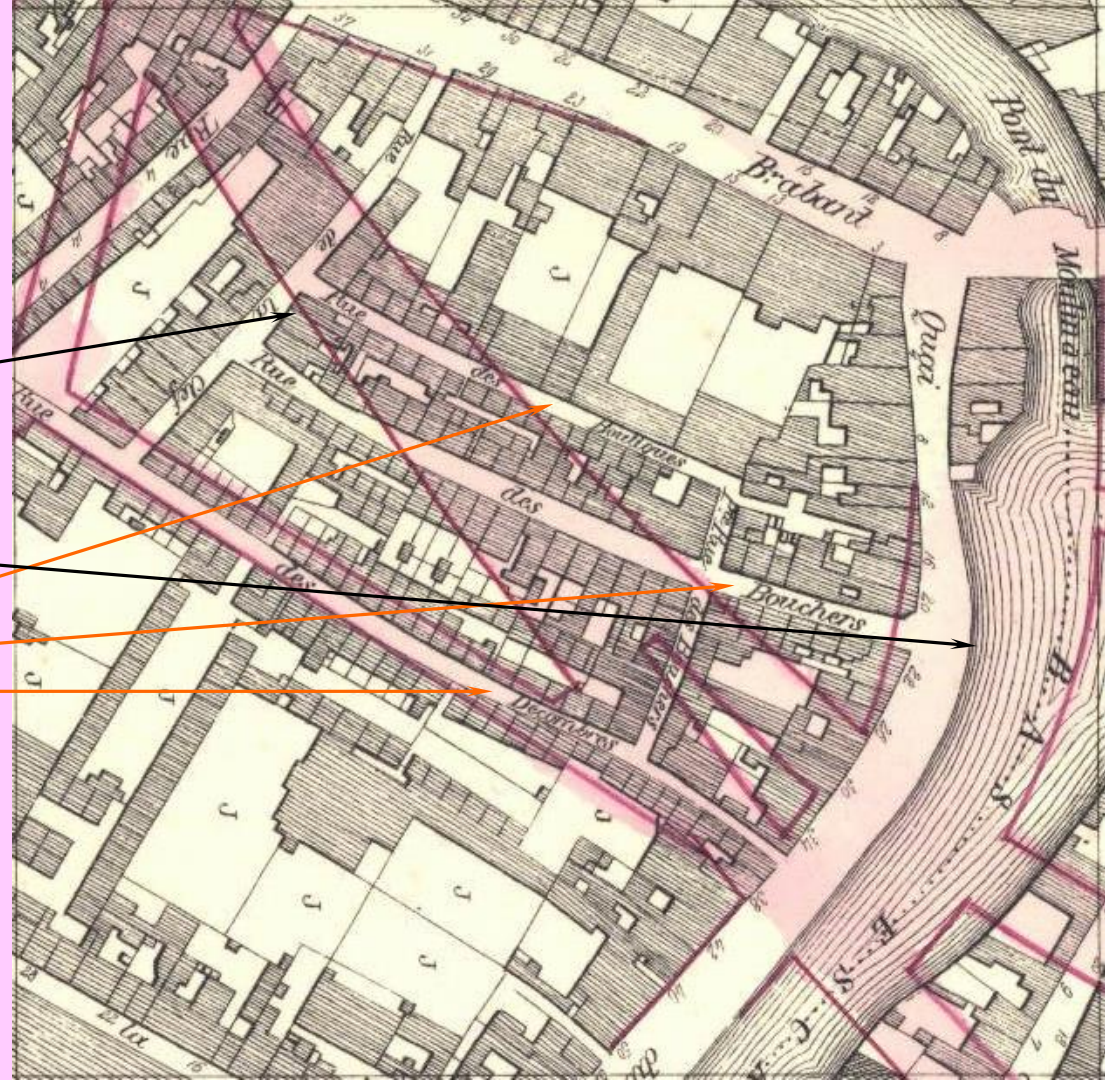
De werkmanshuisjes hadden een oppervlakte van 4 x 4 meter en een ladder naar een zolderkamer om onder de pannen te gaan slapen.

Alles verdwenen en herschikt voor de aanleg v/d Vlaanderenstraat, Het Lieven Bauwens- en het Laurentplein, zie rode lijnen op een kaart uit 1878.

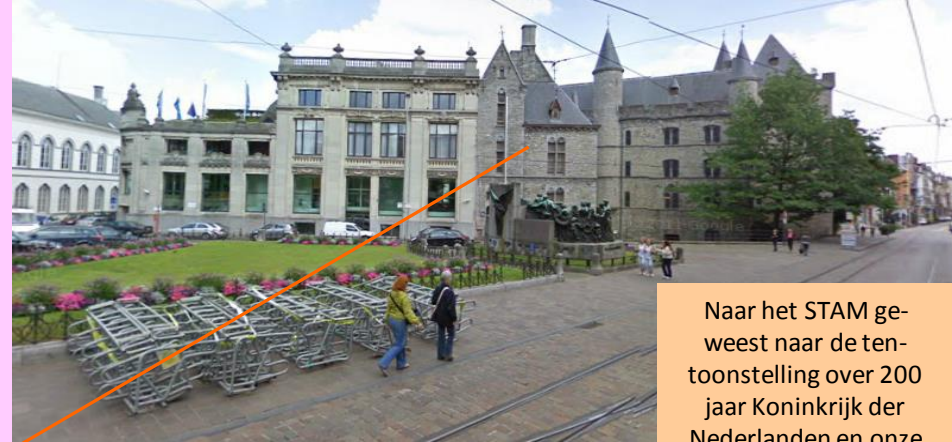
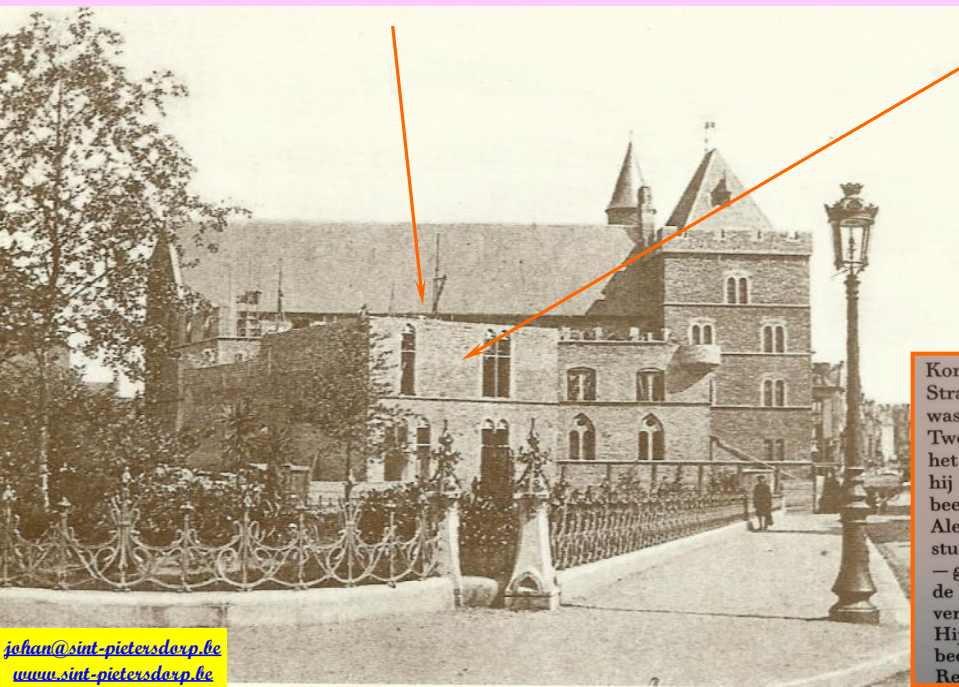
Winkelsteeg

Beenhouwersstraat

Gruisberg

Op het Zollikofer-De Vigne plan werd er mooi groen voorzien aan het G. Duivelsteen. Echter werd dit langzamerhand ingenomen voor parking en het plaatsen van een monument ter ere v/d Gebr. Van Eyck. Rond 1890-'94 heeft men het gebouw gerestaureerd en verhuisde de brandweer naar de Academiestraat. Het Rijksarchief zal hier voor lange jaren worden gehuisvest. Het gebouw werd te klein en men heeft er een **nieuwbouw aan toegevoegd** in dezelfde stijl. Op de foto is deze bouw **nog in aanbouw**.

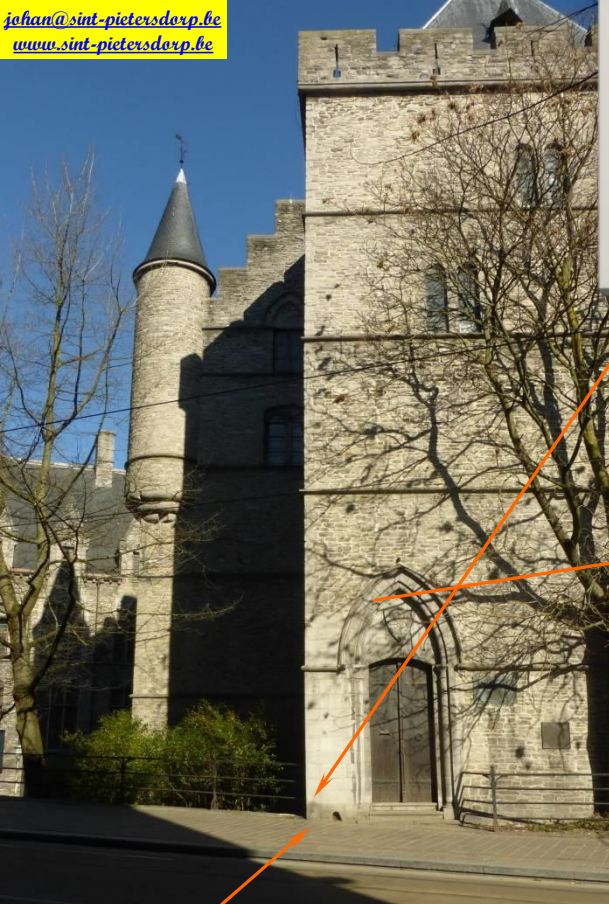

MERELBEKE, BRONGIETERIJ DE GROEVE

Koning Willem staat in de was. Straks wordt hij volgens de verloren-wasmethode in brons gegoten. Tweehonderd jaar nadat de vorst het land werd uitgejaagd, krijgt hij in het dankbare Gent een standbeeld. Toen de jonge Gentenaar Alexander-Karel Evrard medicijnen studeerde in Leiden, beloofde hij — geknield op Willems graf in de Nieuwe Kerk van Delft — de verguisde vorst in ere te herstellen. Hij heeft woord gehouden. Het beeld komt aan de heraangelegde Reep te staan.

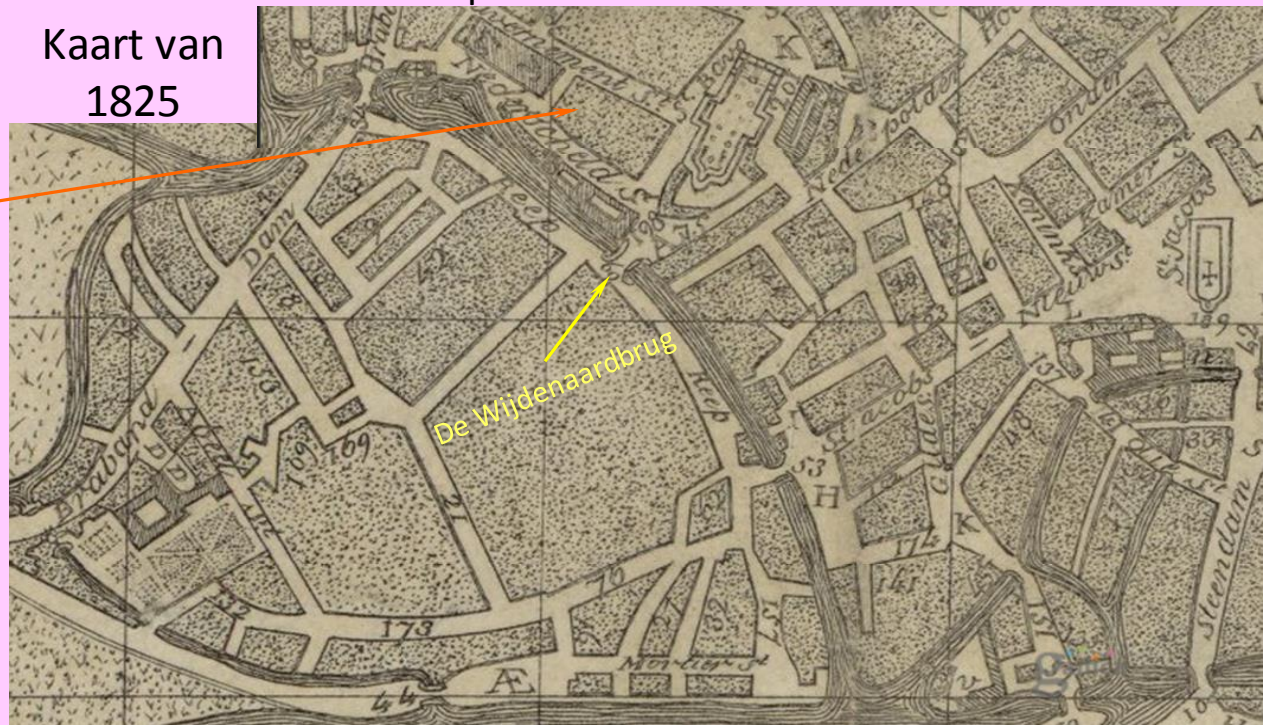
Naar het STAM geweest naar de tentoonstelling over 200 jaar Koninkrijk der Nederlanden en onze koning Willem I zou op de Reep zijn standbeeld krijgen. Je moet weten dat deze koning veel aanhang had hier. Pas in 1839 met het vredesverdrag gaf men hier ook de strijd op.

Na 9 jaar onafhankelijkheid hield de Gentse aanhang van terug tot Nederland te behoren hier definitief op.

De Reep en straten rondom.

Kaart van
1825

Deze ijkpunten om verder punten van **hoogte of diepte te bepalen** werden over gans de stad aangebracht aan openbare gebouwen. Dit grootschalig project werd uitgevoerd tijdens WO II

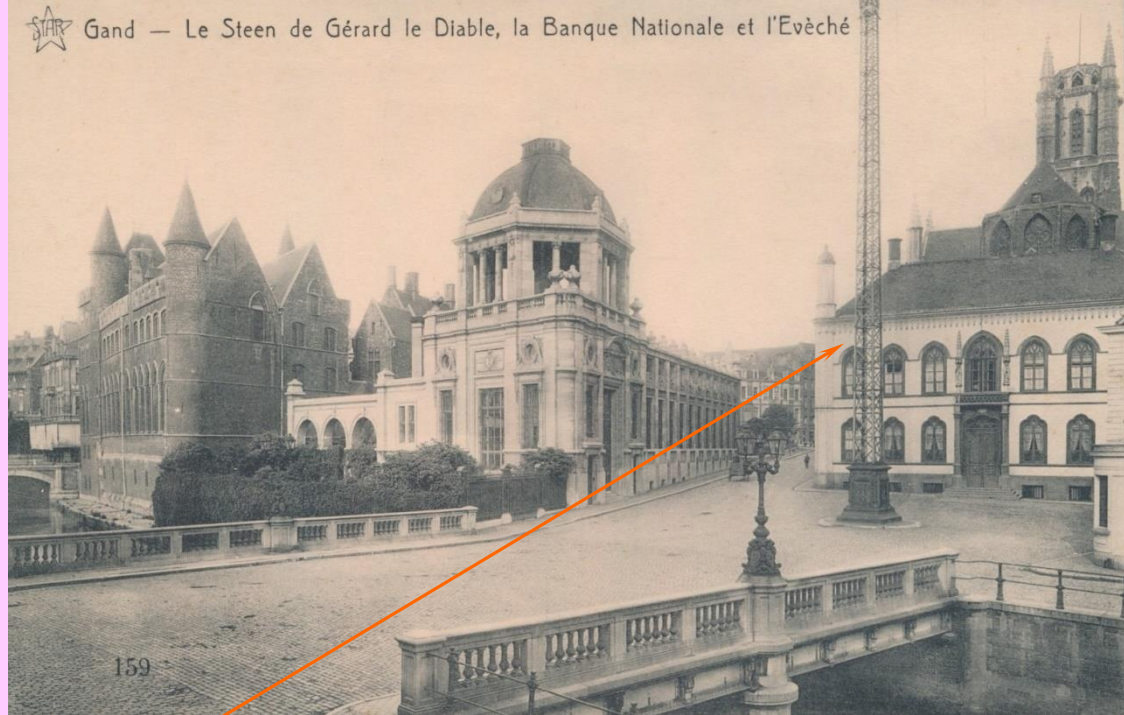

Geeraard Duivelsteen aan de Reep

Het **betonnen aanhangsel** van de ex nationale bank werd eraan toegevoegd begin de jaren '80

johan@sint-pietersderp.be
www.sint-pietersderp.be

Die **mast** voor het bisschoppelijk paleis, was dit niet een antenne voor ontvangst te hebben van de telegrafiesignalen, radiosignalen? Moest jij het weten?

Gand — La Banque Nationale. Nu klinkt er muziek (conservatorium)

johan@sint-pietersdorp.be
www.sint-pietersdorp.be

Het groot seminarie in de Biezekapelstraat dicht bij de kathedraal waar nu het Klein St.-Bavo is voldeed niet meer om er seminaristen in te vestigen en men ging op zoek naar een nieuwe locatie. Eén van de voorwaarden was dat deze terug dicht bij de kathedraal zou gelegen zijn. Op 24 juli 1905 werd de locatie hier aanvaard. Er zouden 200 bedden komen en elke seminarist moest 2 kamers hebben. Er diende plaats voorzien voor professoren, zusters, personeel, leslokalen, bibliotheek, enz. Alles samen een oppervlakte van meer dan 10.000m² verdeeld over het gelijkvloers en 2 verdiepingen. Waarom schrijf ik deze datum van beslissing? Er moest getekend worden, de mensen die in de huizen woonden kon je niet plots op straat zetten. Dus nog zeer veel te regelen...

Aan de Reep is alles in gereedheid gebracht om de huizen af te breken voor de bouw van het seminarie dat klaar moest zijn voor 1913. Maar een jaar later vonden de Duitsers het interessanter om er een kazerne van te maken gedurende WO I. Omdat de Duitsers het goed ingericht hadden als kazerne wou men na de oorlog dit verder als kazerne te behouden. De Hohenzollernkazerne veranderde van naam en het werd de Albertkazerne. Later in de jaren 1926-'30 is het dan seminarie geworden... Maar nog es later kwam er leegstand door onvoldoende seminaristen en vond de Vlerickschool er ook een mooi onderkomen.

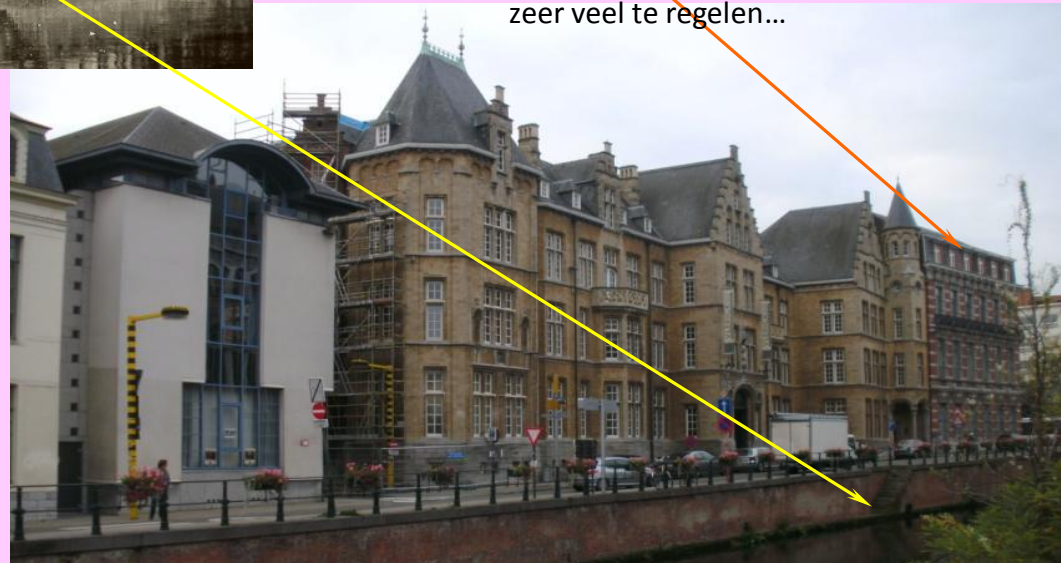
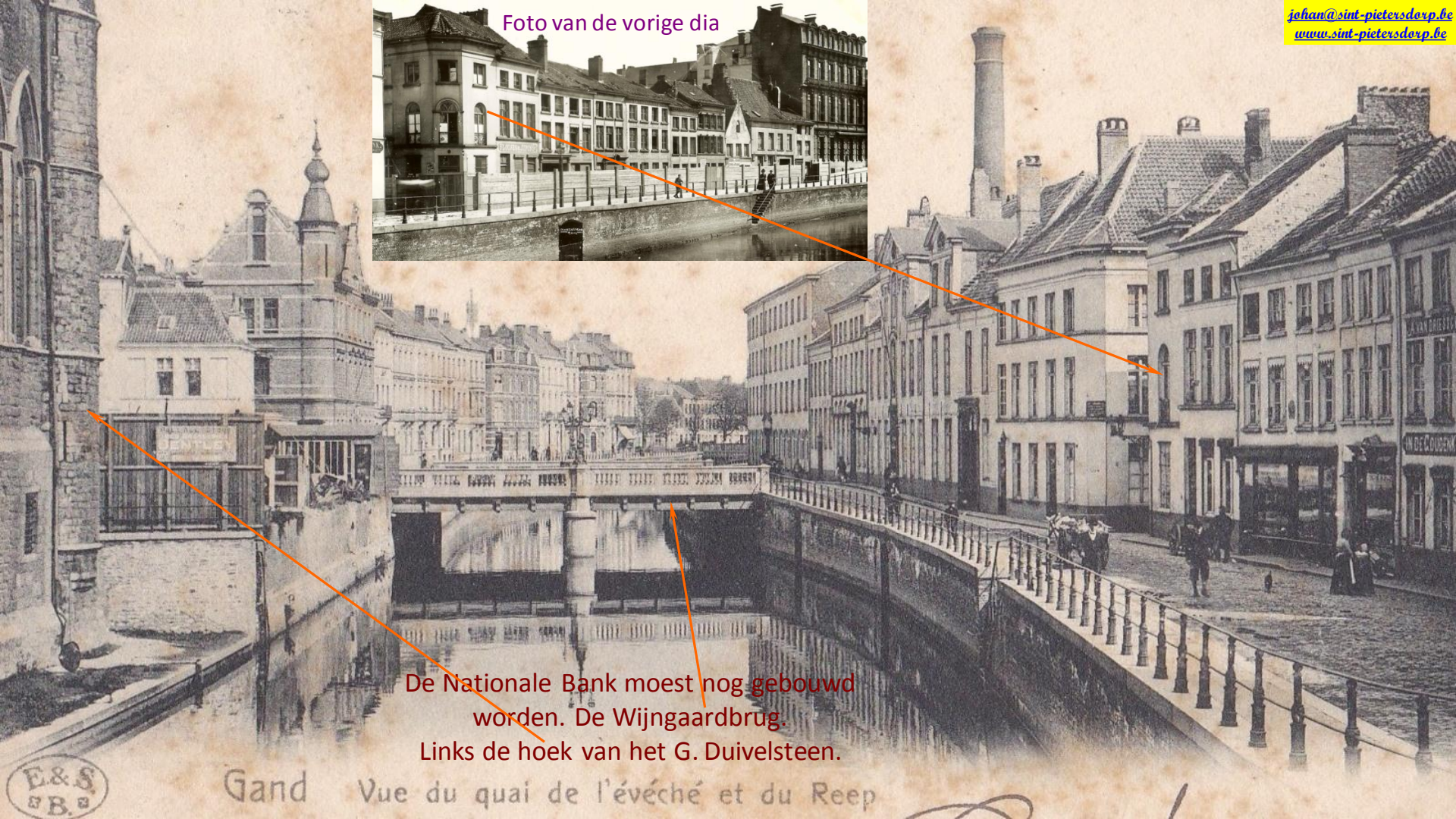

Foto van de vorige tijd

De Nationale Bank moest nog gebouwd worden. De Wijngaardbrug.
Links de hoek van het G. Duivelsteen.

Gand Vue du quai de l'évêché et du Reep

Gedurende de 1e WO werd het seminariegebouw omgevormd tot kazerne voor de Duitse soldaten en na de oorlog bleef het een kazerne voor onze soldaten, die toen de naam kreeg van onze koning Albert.

Zie vlg. dia

PATRIA

Gand. — Intérieur Caserne Albert

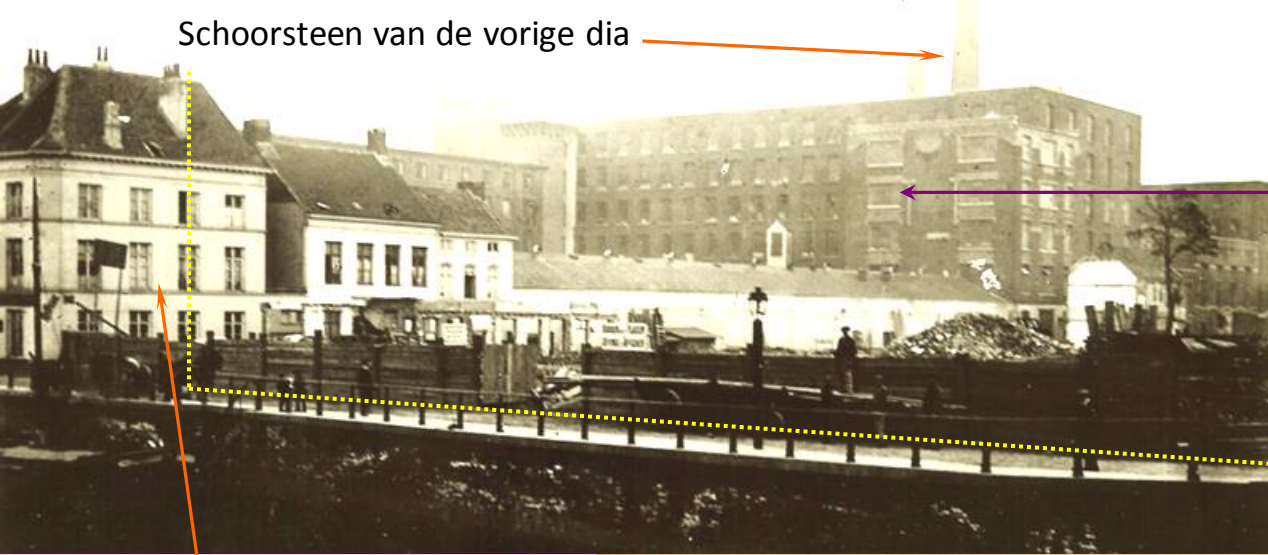
Gent. — Binnenzicht Kazerne Albert

89. GAND — Le Séminaire
GENT — He. Seminarie

Schoorsteen van de vorige dia

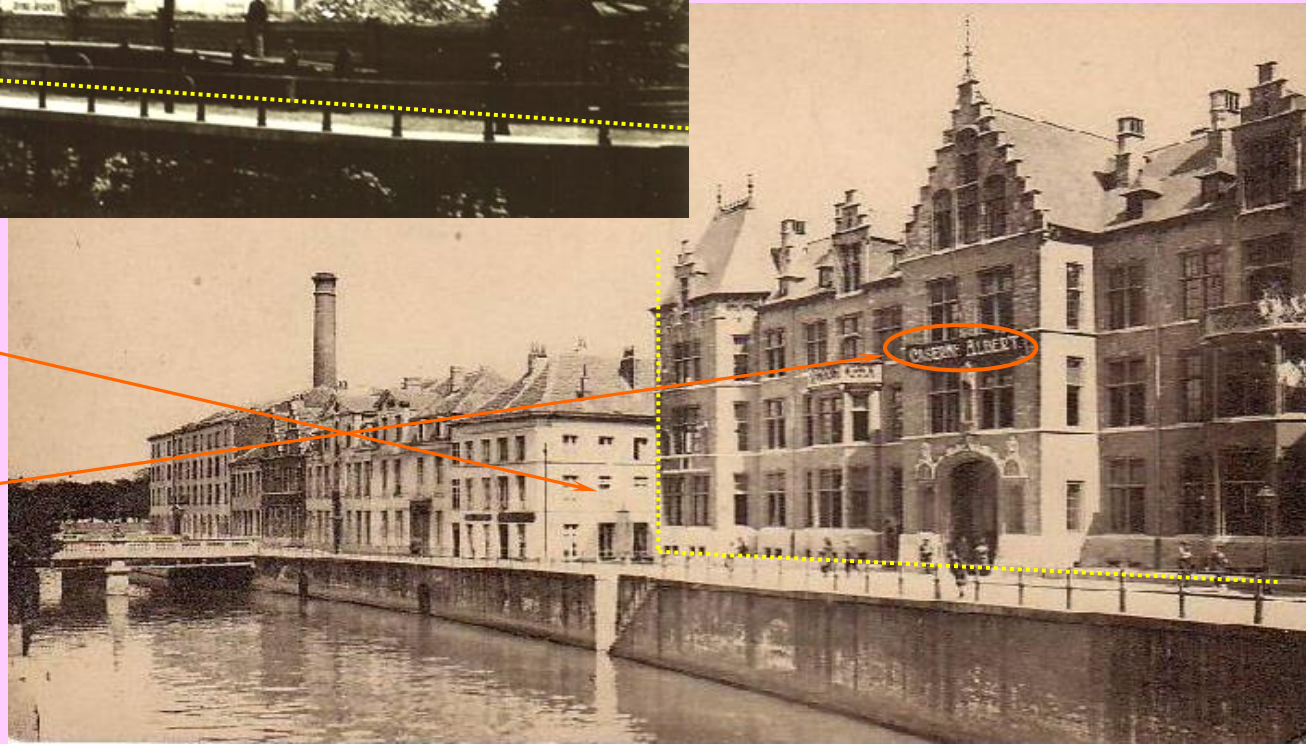

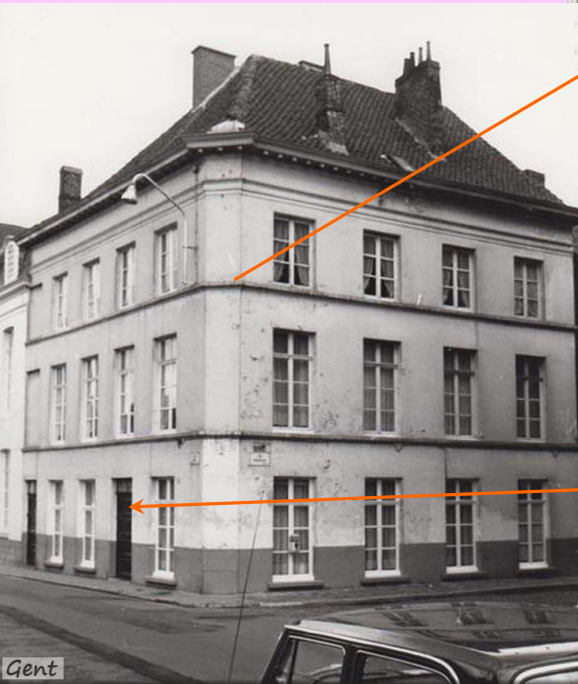
Met de afbraak van de huisjes
voor de bouw van het seminarie
ziet men nog duidelijk de
enorme **Lousbersgsfabriek**.

johan@sint-pietersdorp.be
www.sint-pietersdorp.be

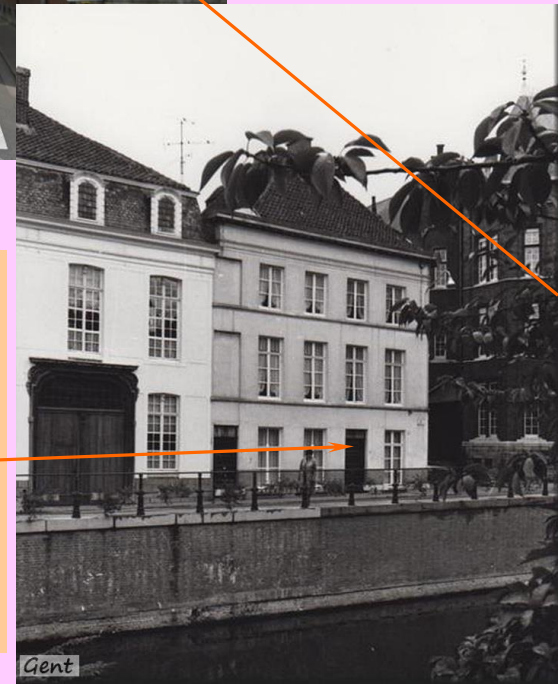
Vlg. dia

Caserne Albert

Ik denk soms mochten mensen van 200 jaar geleden even mogen terugkeren, ik denk dat ze zouden verdwalen. Vele oude huizen waren vroeger zwart van de pollutie. Heden zijn deze gerestaureerd of opgekuist. Bvb 200 jaar geleden zag men niks van het huidige Gravensteen. Alleen de ingangspoort, de ingang om naar hun beluik te gaan of één van de 5 fabrieken die daar waren. Rond het Gravensteen stonden allemaal huisjes. Hier aan de Reep was er een enorm grote textielfabriek!!!!

Einde D19. Het 2e deel van de Reep tot de Nieuwbrug is te zien op [D20](#).

johan@sint-pietersdorp.be
www.sint-pietersdorp.be

Op 24 september 2018 werd het laatste beetje grond in de Reep uitgegraven, waarmee de samenvloeiing van Schelde en Leie opnieuw een feit was.

We kunnen je maar laten zien wat we bezitten van jouw straat of buurt. Misschien staan deze niet vermeld maar die van vrienden wel. Vergeet hen dan niet deze website door te sturen en ook [E23](#) erbij te vermelden waar zij deze straat dan onmiddellijk kunnen aanklikken. Wij doen dit belangeloos en onrechtstreeks doe je er ons ook veel plezier mee.